

Informace o kurzu Nemocniční kaplan (NK) pro akademický rok 2023/2024

Základní charakteristika kurzu

Kurz celoživotního vzdělávání (dále jen „CŽV“) *Nemocniční kaplan* byl vytvořen členy Rady pro zdravotnictví České biskupské konference a Katolické asociace nemocničních kaplanů v České republice. Odpovídá požadavkům Ministerstva zdravotnictví ČR formulovaným v rámci jednání Rady pro duchovní péči ve zdravotnictví (Obsah a standardy kurzu Nemocniční kaplan) i obecnějším požadavkům Dohody o duchovní péči ve zdravotnictví uzavřené dne 11. 7. 2019 mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky, Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice (oba dokumenty jsou dostupné na <https://ppo.mzcr.cz/workGroup/65>).

Kurz je realizován Cyrilometodějskou teologickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „CMTF“) ve spolupráci s Lékařskou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „LF“), Fakultní nemocnicí Olomouc (dále jen „FN“) a především s Katolickou asociací nemocničních kaplanů v České republice.

Kurz je určen primárně poskytovatelům pastorační péče ve zdravotnických a sociálních službách, kteří již v těchto službách na základě církevního pověření působí a jsou ke studiu doporučeni svým církevním představeným odpovědným za oblast poskytování klinické pastorační péče (v katolické církvi je to zpravidla biskupský vikář/delegát).

Cílem kurzu je prohloubení vědomostí získaných pregraduálním studiem teologického směru ve specifické oblasti pastorační péče nemocných a osvojení nových poznatků a praktických dovedností, které jsou nezbytným předpokladem pro získání odborné způsobilosti nemocničního kaplana k vykonávání pastorační péče především v pobytových zařízeních zdravotnických a sociálních služeb.

Organizace kurzu

Kurz je jednoroční (dvousemestrální), forma studia je kombinovaná, tj. uskutečňuje se v 20 jednodenních setkáních v roce, a to vždy v sobotu, zcela výjimečně jsou exkurze realizovány v pátek.

Zhruba v polovině kurzu bude průběžné hodnocení odborných praxí, jehož úspěšné absolvování je podmínkou k pokračování v kurzu (viz níže *Podmínky, které musí účastník kurzu splnit v průběhu studia a při jeho ukončení*).

Manažerem a garantem zajišťujícím organizaci kurzu je prof. Damián Němec, dr.

Informace o kurzech celoživotního vzdělávání podává referentka celoživotního vzdělávání Mgr. Edita Lukášová, tel. 585 637 174, e-mail: edita.lukasova@upol.cz.

Kurz bude otevřen, pokud o něj projeví zájem aspoň 24 uchazečů, maximálně může být přijato 30 uchazečů.

Předpoklady uchazeče pro jeho přijetí do kurzu

- primárně osoby působící v pastorační péči ve zdravotnických a sociálních službách na základě církevního pověření (toto působení není nutnou podmínkou);
- **předchozí písemně doložené vzdělání:** přednostně absolventi s ukončeným vysokoškolským vzděláním dle specifikace v příloze k nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství:

- a) prioritně na magisterském stupni v teologickém studijním programu spadajícím pod oblast vzdělávání filozofie, religionistika a teologie,
 - b) nebo na bakalářském stupni v teologickém studijním programu a zároveň na magisterském stupni ve filozofickém nebo religionistickém studijním programu spadajícím pod oblast vzdělávání filozofie, religionistika a teologie,
 - c) nebo na bakalářském stupni v teologickém studijním programu a zároveň na magisterském stupni v studijním programu spadajícím alespoň pod jednu z těchto oblastí vzdělávání: farmacie, neučitelství pedagogika, psychologie, sociální práce, učitelství, veterinářství lékařství, veterinární hygiena, všeobecné lékařství a zubní lékařství, zdravotnické obory,
- prioritně pro ty, kteří mají minimálně tříroční praxi v obecné pastoraaci;
 - **písemné doporučení od svého církevního představeného odpovědného za oblast poskytování pastorační péče** (v katolické církvi je to zpravidla biskupský vikář/delegát), osvědčující existenci církevního pověření k pastorační péči ve zdravotnických, příp. sociálních službách i případné splnění požadavků o obecné pastorační praxi;
 - **motivační dopis (v rozsahu jedné strany A4)**, ve kterém uchazeč prokáže svůj zájem o kurz, reflektujete svou tříroční praxi v obecné pastorační péči a zkušenosti se svou dosavadní službou nemocným nebo seniorům ve farnosti, v zařízení zdravotnických nebo sociálních služeb atd., příp. popíšete svou osobní zkušenost s hospitalizací v nemocnici atd.
 - **řádné přihlášení v Portále ČŽV (www.czv.upol.cz)**; dodání požadovaných příloh poštou (doporučení církevního představeného odpovědného za oblast poskytování klinické pastorační péče, motivační dopis, potvrzení o křtu, ověřená kopie dokladu o dosaženém vzdělání, eventuálně ověřená kopie dokladu o zdravotnickém vzdělání alespoň středoškolského stupně), a to referentce ČŽV Mgr. Editě Lukášové do 22. června 2023.

Přijímací zkouška do kurzu se nekoná. O přijetí uchazeče do ČŽV studijního programu Nemocniční kaplan rozhodne odborný garant studijního programu na základě podaných přihlášek, následně sdělí rozhodnutí o přijetí.

Cena kurzu

Cena celého kurzu je **7.000 Kč**. Platba se uskuteční před zahájením akademického roku bezhotovostně. Pokud účastník kurzu neprojde úspěšně průběžným hodnocením v polovině kurzu, bude mu polovina kurzovného vrácena.

Podmínky, které musí účastník kurzu splnit v průběhu studia a při jeho ukončení

Podmínky určuje *Řád celoživotního vzdělávání Univerzity Palackého v Olomouci, č. R-A-22/02 a Prováděcí směrnice k realizaci akreditovaných nebo schválených studijních programů, programů celoživotního vzdělávání a rigorózních řízení na CMTF UP v Olomouci č. CMTF-B-21/11 v platném znění (I. úplné znění).*

K úspěšnému dokončení kurzu *Nemocniční kaplan* a získání osvědčení o absolvování kurzu je třeba:

- absolvovat min. 75% hodin teoretické části studijního programu (v případě absolventů zdravotnického vzdělání počítáno z teologické části; zdravotnické vzdělání uznává garant kurzu na základě písemného osvědčení přiloženého k přihlášce);

- vykonat v obou semestrech alespoň po 50 hodinách odborné praxe u poskytovatele zdravotnických, resp. sociálních služeb (celkem 100 hodin) – její absolvování prokáže účastník potvrzením a písemným hodnocením od mentorů (vedoucích) praxí v jednotlivých zdravotnických nebo sociálních službách a odevzdáním zpracovaného Deníku odborné praxe I, II. koordinátorce praxí;
- vyhovět podmínkám průběžného hodnocení – na konci zimního semestru koordinátorka a mentoři praxí vyhodnotí, zda účastník splnil podmínky pro absolvování odborné praxe I., a připraví tím podklady pro rozhodnutí garanta kurzu; výsledek hodnocení účastníkovi sdělí garant; řádné splnění odborné praxe I. je podmínkou pro pokračování v kurzu;
- úspěšně vykonat závěrečnou zkoušku, která se skládá z písemného testu, ústní zkoušky a obhajoby kazuistiky:
 - o písemný test je zaměřen na ověření získaných znalostí,
 - o v průběhu ústní zkoušky z oblasti pastorační péče ve zdravotnických a sociálních službách prokáže účastník schopnost aplikovat získané znalosti,
 - o kazuistika popisuje aplikaci medicinských i pastoračních znalostí v konkrétním (anonymizovaném) případě.

Profil absolventa kurzu

Absolvent kurzu *Nemocniční kaplan* bude vybaven dostatečnými znalostmi z teologie i medicíny, nezbytně potřebnými pro získání odborné způsobilosti nemocničního kaplana k vykonávání pastorační péče především v pobytových zařízeních zdravotnických a sociálních služeb.

Tyto požadavky specifikuje Část II. Kvalifikační požadavky nemocničního kaplana *Dodatku č. 1* (s platností a účinností od 1. 1. 2012) k *Dohodě o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice* uzavřené dne 20. 11. 2006 (viz <http://kaplan-nemocnice.cz/souvisejici-dokumenty-a-odkazy/>):

1. Pověření vlastní církví.
2. Ukončené vysokoškolské vzdělání v oblasti teologie na magisterském stupni.
3. Minimálně tři roky působení v obecné pastorační péči.
4. Specializovaný kurz nemocničního kaplanství nebo odpovídající vzdělání zahrnující:
 - a) znalosti obecných zásad a základů organizace pastorační péče v katolické církvi a v jednotlivých členských církvích ERC (včetně přesného názvosloví);
 - b) základní znalosti o církvích a náboženských společnostech registrovaných v ČR, světových náboženstvích, nových náboženských hnutích a sektách působících v ČR;
 - c) znalosti bioetiky, zejména lékařské a zdravotnické etiky;
 - d) znalosti organizace zdravotnictví a nemocnice;
 - e) znalosti právního minima v oblastech sociální péče a zdravotnictví;
 - f) kurs komunikace, zejména v obtížných situacích;
 - g) minimálně jednoměsíční praxi, nejlépe však tříměsíční.

Takto specifikované požadavky odpovídají požadavkům uvedeným ve výše zmíněném *Metodickém pokynu o duchovní péči v lůžkových zařízeních poskytovatelů zdravotní péče* vydaném Ministerstvem zdravotnictví ČR.

Obsah kurzu

Studium se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje 21 povinných předmětů a praktická část zahrnuje 5 cvičení a seminářů a 2 bloky odborné praxe, viz níže v tabulce.

TEORETICKÁ ČÁST

Název předmětu		Rozsah	Kredity	Sem.	Vyučující
1.	Organizace a řízení zdravotní péče a základy zdravotnické legislativy	4 p	2	ZS	Doc. PhDr. Mgr. Kateřina Ivanová, Ph.D. (LF)
2.	Somatologie a základy zdravotnické terminologie	6 p	2	ZS	MUDr. Yvona Hrčková (FN, LF) Mgr. Adéla Kolková (FN)
3.	Vnitřní lékařství	4 p	2	ZS	MUDr. Yvona Hrčková (FN, LF)
4.	Chirurgické obory	4 p	2	ZS	MUDr. Martin Stašek, Ph.D. (FN, LF)
5.	Gynekologie, porodnictví	2 p	1	ZS	MUDr. Daniel Gágyor, Ph.D. (Nemocnice TGM Hodonín)
6.	Pediatric a neonatologie	4 p	2	LS	MUDr. Jan Hálek (FN, LF)
7.	Geriatric	4 p	2	LS	MUDr. Milena Bretšnajdrová, Ph.D. (FN, LF)
8.	Neurologie	4 p	2	LS	MUDr. Milena Bretšnajdrová, Ph.D. (FN, LF)
9.	Psychiatric	4 p	2	LS	Mgr. MUDr. Robert Dojčár (PN Šternberk)
10.	Onkologie	4 p	2	LS	MUDr. Hana Kalábová, Ph.D. (FN, LF)
11.	Paliativní medicína a péče	8 p	3	LS	MUDr. Martina Kirchnerová, Ph.D. (FN, LF) MUDr. Alena Kočendová (KNTB Zlín)
12.	Základy ošetrovatelství	4 p	1	ZS	Mgr. Libuše Danielová (FN Olomouc)
13.	Etika ve zdravotnictví	10 p	3	ZS	Doc. PhDr. Mgr. Kateřina Ivanová, Ph.D. (LF) PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO) MUDr. Daniel Gágyor, Ph.D. (Nemocnice TGM Hodonín) MUDr. Martina Kirchnerová, Ph.D. (FN, LF)
14.	Psychologie nemocného	10 p	3	ZS	PhDr. Marie Dlabačová, DiS. (MOÚ Brno)
15.	Filozofická antropologie	6 p	2	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)
16.	Pastorační péče v jednotlivých církvích a náboženských společnostech v ČR	8 p	3	ZS	Doc. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D. (HTF UK) Prof. Damián Němec, dr (CMTF)
17.	Teologie zdraví a nemoci	8 p	3	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D.
18.	Pastorace a spiritualita ve zdravotnictví	12 p	3	ZS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF)
19.	Bible jako duchovní zdroj v pastoračním rozhovoru s nemocným	6 s	2	LS	MgA. Martina Pavlíková (AO) Doc. RNDr. Ivana Vlčková, Th.D. (CMTF)
20.	Psychohygienu a spiritualitu nemocničního kaplana	10 s	3	LS	Mgr. Bohuslava Horská Mgr. Antonín Krasucki
21.	Řízení lidských zdrojů – dobrovolníků v pastorační péči ve zdravotnictví – nemocničním kaplanem	4 s	2	LS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF) PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)
	<i>Celkem</i>	126 h			

PRAKTICKÁ ČÁST

Název předmětu	Rozsah	Kredity	Sem.	Vyučující
1. První pomoc	4 c	2	ZS	MUDr. Pavel Marcián, Ph.D. (FN, LF)
2. Komunikace a pastorační rozhovor s nemocnými a umírajícími	8 s	3	LS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF) PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)
3. Komunikace v mimořádných a krizových situacích	8 s	3	LS	PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., MBA (FF)
4. Doprovázení pozůstalých	8 s	3	LS	PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., MBA (FF)
5. Kazuistický seminář	6 c	2	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. Mgr. Lenka Topolanová Mgr. Roman Nehera
6. Odborná praxe I.	50 c	0	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (koordinátorka praxí)
7. Odborná praxe II.	50 c	0	LS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (koordinátorka praxí)
<i>Celkem</i>	134 h			

Odborná praxe I. a II. (50 h + 50 h) bude realizována v těchto zdravotnických zařízeních:

- KNTB Zlín
- Nemocnice AGEL Prostějov
- Nemocnice Milosrdných sester sv. Vincence de Paul v Kroměříži a Psychiatrická nemocnice Kroměříž
- Domov pro seniory Tovačov
- V případě osob, které již vykonávají službu nemocničních kaplanů, bude tato služba na základě doporučení diecézního koordinátora NK uznána jako 40% praxe.

Součástí odborné praxe budou exkurze, kdy účastníci kurzu si budou moci vybrat z těchto zařízení:

A) Povinná účast

- Ústav klinické a molekulární patologie LF UP
- Ústav soudního lékařství a medicinského práva LF UP
- Novorozenecké oddělení FN Olomouc
- Denní stacionář HOK, ONK FN Olomouc

B) Návštěva jednoho kamenného hospice

- Hospic Svätý Kopeček
- Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě u Brna
- Hospic Anežky České v Červeném Kostelci

C) Návštěva jednoho mobilního hospice (MH)

- MH Caritas v Olomouci
- MH Nejste sami v Olomouci
- MH Ondrášek v Ostravě